Ч. 182. Четвер 14 (27) серпня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адмініcтрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї на Угорщині. — Клопоти Туреччини. — Автентична вість про убите консуля Ростковского.)

Ситуация на Угорщині все ще не вияснена і авдиенциї угорских політиків у монарха відбувають ся дальше. Що з них вийде, годі наперед сказати. Поки що можна лиш представити, як стояли річи до минувшої неділі. Цісар і в неділю уділяв авдиенций а коли єму радили, щоби виїхав на прогульку до Ґеделї, Цісар мав сказати: Дайте мені спокій з прогульками. Взагалі має Цісар бути дуже рознервований і подразнений. В послідних часах мав Цісар сказати до одного з державних достойників роздразненим голосом: Не розумію того, що мені о тих річах ніхто через 36 літ ані слівцем не згадав. — Після того, як річи стояли аж до неділї, можна припускати, що криза потягне ся ще довший час і ледви чи вже тепер підчас побуту цісарского буде залагоджена. Остаточне рішенє в сій справі настане мабуть нинї або завтра, бо Цісар приймав вже майже всїх політиків у себе.

В політичних кругах говорять, що Корона уважає мало що не всї т. зв. національні жаданя за небезпечні для армії, але стоїть при тих концесиях, які признавало давнійше правительство, а котрі не нарушували єдности армії. Дальше кажуть, що єсть майже виключена річ, щоби мова служебна і мова команди могла стати ся предметом основнїйшої дискусиї. Політики, що були на авдиенциї у Цісаря, набрали того переконаня, що міродайні круги не відкидають відразу национальні жаданя, але скорше може бути, що будуть увзглядненї ті постанови, в наслїдок котрих мадярска молодіж в школах войскових одержала би виховане відповідне мадярскому духови. Вказують на то, що майже всї політики, які явили ся перед Цісарем, вставляли ся за признанем якихсь национальних жадань, одні в більших, другі в менших розмірах. Майже всї політики зазначували то, що одинокий спосіб, яким можна би залагодити кризу, то признанє национальних концесий.

Туреччина має клопоти на всї боки; не досить того, що не може дати собі ради з ворохобнею в монастирскім санджаку, але тепер має ще й в другім санджку ворохобню, іменно в санджаку Кірк-Кілїсе. З деяких вістий і спостережень на місци виходить, що ворохобню в Кірк-Кілїсе приготовлювано вже від довшого часу, щоби тим способом розбити турецкі сили і розтягнути войско на два далекі від себе простори, та щоби тоді, колиби войско із серескoго санджаку вийшло, викликати ще й там ворохобню. Внаслїдок того мусить Туреччина знову зброїти ся і мобілїзувати дві дивизиї.

О тій новій ворохобни повідомив турецкий міністер для справ заграничних амбасадорів австро-угорского і російского. Після того повідомленя показала ся одна ватага ворохобників коло Васіліко над Чорним морем а друга в горах Істранджа. Ворохобники ограбили два турецкі села і спалили їх а богато з жителїв поубивали. Так само показали ся ватаги ворохобників коло Пінекі межи Ваза а Мідія над Чорним морем та загрозили жителям згаданої місцевости, котрі телеґрафічно зажадали помочи. Против одної з тих ватаг вислано відділ войска зложений з 20 вояків; ворохобники звабили вояків в засїдку і всїх убили. З Константинополя вислано до Вази один батальон піхоти і одну шкадрону кавалериї. З Адріянополя вирушив до Васіліко командант жандармериї Маглїс паша з одним полком кавалериї.

Pol. Corr. одержала від свого дописувателя з Константинополя автентичну вість про убите консуля Ростковского, оперту на основі справоздань конзулярних і слїдства переведеного турецкими властями. Отже так було: Убийство стало ся коло каракола (будки стражничої) Нузгетіє. Ростковский був убраний по цивільному і мав лиш уніформову шапку на голові. Він вибрав ся був лиш в супроводї учителя своїх дїтий. Каваса при нїм не було. Коли повіз переїзджав побіч будки, стояв там реформований вже жандарм Галїм (з роду Албанець) і він не салютував. Ростковский казав задержати коні і стоячи в повозї, відозвав ся: Чому не салютуєш? Не знаєш,

---

8)

БОСНА І ГЕРЦЕҐОВИНА

(Після Прайндльсберґер.-Мр., др. Вальтера Реннера, Делї і др. зладив К. Вербин).

(Дальше).

3. Занятє Сараєва в 1878 р. — Місто і єго займавости.

Вже коли їдемо зелїзницею вздовж широкої рівнини, на котрій столиця Босни, видко, що доїзджаємо до якогось великого міста. Всюди видко сільскі доми в турецкім стилю та лїтні двірки магометаньских властителїв більших посїлостий, а поміж ними европейскі будинки та нові плянтациї. На гостинцях великий рух возовий а побіч того цілі каравани вючних зьвірят, що несуть на собі найпрерізнїйші товари та плоди польні і городнину. Ноша людий стає щораз ріжнороднїйша, а навіть вже й жінки показують ся, почасти убрані по турецки, так, мов би були позашивані в міхи, з котрих їм лиш очи дрібку виглядають. Наконець поїзд стає; якраз полудне і ми опинили ся на великім европейскім двірци, де такий рух, така глота, що аж трудно то описати. То перший вступ до „золотого Босна Сераю“, до золотої босаньскої палати, як то за турецких часів називано босаньску столицю.

Не так мирно, тихо і весело було тут перед 25 роками в день 18 серпня 1878. Австроугорске войско під проводом верховного команданта окупацийної армії, польного обозного бар. Филиповича станyло було того дня під Сараєвом. Сам Филипович в своїм урядовім повідомленю назвав був сей похід на Сараєво „без сумніву сьмілим“. Та й цілий похід на Босну і Герцеґовину був занадто сьмілий і показав, як мало австрийскі політики і стратеґи числили ся з дійстними обставинами і як хибно прикладали европейску міру до країв, що лиш своїм ґеоґрафічним положенем належали до Европи. Коли вже під Маґлаєм показало ся, що одною компанїєю войска з бандою попереду годі здобувати чужі землї, то сам похід на Сараєво поучив аж надто добре, що пруска наука з 1866 добра для відносин европейских, але не в краю, що лиш по імени зачисляє ся до Европи.

Бар. Филипович, наслїдуючи Прусаків, хотів як найскорше заняти столицю Босни, гадаючи, що тим способом як найборше і найуспішнїйше закінчить війну з ворохобниками, бо занятєм Сараєва зломить від разу їх силу і длятого форсував похід на Сараєво. Тимчасом показало ся, що занятє столиці не помогло нічого, не ослабило відпорности Босанців, а противно додало їм ще більшої відваги і аж тоді ворохобня розширила ся на добре по цілім краю, а війна потягнула ся ще шість недїль. Бічна кольонна під проводом польного маршалка-поручника ґр. Сапаріґо, що творила ліве крило головної кольонни, мусїла по кровавій борбі під Дольною Туслею вернути назад до Добоя і тут обскочили єї ворохобники зі всїх боків. Филиповичеви не позіставало нїчого як лиш або вертати назад і подати поміч Сапаріґові, або здати єго на ласку судьби та іти самому на Сараєво. Він рішив ся на се послїдне. Як критична була тоді хвиля, можна зміркувати із сего, що розповідає полковник др. Вальтер з Вальтгоффен в своїх споминах із тих часів.

Дня 16 серпня — каже він — був я на подвірю касарні в Травнику занятий клясифікацию 108 коний, які ми знайшли в турецкій касарни, коли до мене прискочив на кони командант 2 гірскої бриґади ґен.-майор Архікнязь Іоан Сальватор (пізнїйший Іоан Орт, що пропав десь без слїду) і так відозвав ся до мене: Чи чули ви, що ворохобники взяли вчера Банялюку, а ґр. Сапаріґо обступили ворохобники в Добою, а той дурак Филипович в своїй слїпоті іде на Сараєво.— Я — каже Вальтер Гоффен — старав ся Архікнязя успокоїти і сказав єму, що Банялюка недалеко хорватскої границї і мабуть наші войска заняли вже знову се місто та й для Сапаріґо прийде поміч з Броду, а похід на Сараєво то ще після мого погляду найлїпше, що верховний командант може зробити. Але Архікнязь не дав ся тим

хто я! Жандарм зачав набивати карабін, а Ростковский відозвав ся знову: Не знаєш, що робиш. В тій хвили роздав ся вистріл і куля перелетіла по при повіз. Зараз потім друга куля поцілила Ростковского в груди і він упав. Галім прийшов тоді, приложив єму люфу до голови і третим вистрілом зробив єму смерть. Товариші убийника били ще трупа кольбами, а другі жандарми, що на то надбігли, почали ще стріляти за повозом і покалічили коні. Два здеґрадовані за то офіцири знущали ся над убитим і зневажили трупа.

Новинки.

Львів дня 26 го серпня 1903.

— **Затверджене вибору.** Є. В. Цїсар затвердив вибір Павла Тишковского, властителя Гувник на маршалка і Меч. Корвина, властителя Юречкової на заступника маршалка ради повітової в Добромили.

— **Приїзд Цїсаря до Львова.** Міска комісия відбула вчера засїдане, на якім раджено над принятєм нашого монарха у Львові дня 13 вересня с. р. Ухвалено візвати президию міста, аби она запросила до участи всї місцеві власти урядові та консисториї всїх трех обрядів, аби они постарали ся, щоби в принятю Цїсаря взяли участь всї брацтва церковві для утвореня шпалїру. Міска комісия запросить до участи в шпалїрі всї товариства і корпорациї з відзнаками, прапорами і евентуально орхестрами. Крім того ухвалено отворити в комісариятах і в ратуши бюра, де мали би зголошувати ся горожаньска сторожа до удержаня порядку і ладу в часї приїзду Цїсаря. Члени горожаньскої сторожи одержать синьо-червоні відзнаки. До горожаньскої сторожи можуть належати лише люди старші і поважні, які би справдї своїм тактом і повагою могли удержати лад в часї загального ентузиязму.

— **Перенесеня.** II. Намістник переніс концепістів Намістництва Юл. Струсиньского з Сянока до Товмача і дра Генр. Руссоцкого з Бродів до Сянока.

— **Доповняючий вибір** двох членів ради повітової в Стрию з громад міских розписала Президия ц. к. Намістництва на день 22 вересня с. року.

— **Презента.** Ц. к. Намістництво надїлило презентою о. Вас. Левицкого, апостольского протонотаря на опорожнену греко-кат. парохію цїсарского наданя в Сокали.

— **Проби з новими канонами.** Нинї зачнуть ся під Н. Торгом проби з новими гавбицами, котрими артилерия має збурити побудовану нарочно в тій цїли кріпость. На ту пробу прибуде 18 ґенералів і значне число штабових та инших офіцирів. З войскових віддїлів прибуває там нинї з Кракова 100-ий полк піхоти, 1-ий полк корпусної артилериї. дивізия гавбиць, баталїон піонїрів, віддїл кавалериї і віддїл з бальонами. Дивізия гавбиць уставить ся на захід від Н. Торгу в віддаленю 6—7 кільометрів і звідтам буде острілювати форти. Передвчера прибув на місце віддїл кріпостної артилериї, щоби витичити лїнїю стрілів, а також віддїл кавалериї, щоби очистити околицю, т. є. виселити мешканцїв із района стріляня.

— **В справі „Селяньскої Бурси“ у Львові.** Речинець до зголошень на приняте до маючої отворити ся „Селяньскої Бурси“ у Львові був назначений до 25 липня, а дотепер вплинуло на руки підписаного ледви 5 зголошень. Відома річ, що після числа зголошень винаймає й уряджуєсь хата і укладає ся цїлорічний буджет, а з 5 зголошенями не знати властиво, що зробити. А що після донесеня дневників наука в школах львівских розпічне ся по причинї шкарлятини аж 11 вересня, то в такім случаю зискали би ми на часї, отже дальші зголошеня просимо надсилати до 1 вересня. Місце бурси подамо до відомости пізнїйше. — *І. Чиж*, в Клепарові, п. Львів.

— **Пожарний „Сокіл“ в Торговици,** повіта товмацкого, засновано на філїяльних статутах львівского „Сокола“. Статути Намістництво вже затвердило.

— **Нещасливі пригоди.** В Бібрці повертав онодї з вправ 15 п. піхоти улицею оселї, на котрій найшов ся случайно 7-лїтний син тамошного листоноса. Нагло над'їхав тою самою улицею на кони офіцир від артилериї. Хлопчина не міг вже уступити ся і дістав ся під копита коня, котрий ударив его так сильно в голову, що приголомшеного ледви відратовано і нема надїї, щоби остав при житю. — В Сереті, коло Чистилова, повіта тернопільского, утопув підчас купели жовнїр 2 п. драґонів, Альойз Мішек, родом з Чехії.

— **Сирітска доля.** Петро Андрушків, 11-лїтний хлопець сїльский, прийшов пішки з Горожанни до Львова. Не маючи на селї нїякої опіки нї удержаня, за порадою тамошного війта прибув до Львова шукати сестри, волочив ся по улицях міста, але сестри не найшов. За те арештував его полїциянт за волокитство, а що не мав при собі гроший, замкнено его в полїцийних арештах, а звідси буде шупасом відставлений до Горожанни.

— **Майно без. властителїв.** Анґлїйска почта вислала в минувшім роцї 4 мілїярди листів. З того 25 мілїонів листів не доручено задля неточної адреси причім по отвореню коверт найдено 500.000 золотих монет і банкових білетів. Чеків, векслїв і марок найдено на 17 мілїонів.

— **З Товариства сьв. Петра.** На річ Товариства імени сьв Петра для несеня помочи убогим церквам прислав декан буский о. Словицкий 54 К, на котрі зложили: церков і парох в Буску о. Словицкий 8, церков і парох Горпина о. Лозиньский 8, господар в Горпинї Іван Бабух 2, церков д. в Нагірцях 6, церков і завідатель Дернова о. Андрущишин 8, церков і парох Дїдилова о. Поджарко 8, парох Камінки струм. о. Цегельский 2, церков в Руди і вязиници 12 К. З роспродажи 300 примірників своїх проповідий відступає завідатель Хоросна, а тепер вікарий архикатедральний о. Кінаш половину т. є. по коронї від примірника на річ товариства сьвятого Петра. Видїл тов-а сьв. Петра складаючи жертводателеви сердечну подяку і замавляючи по примірникови для кождого видїлового, просить заразом преч. родимцїв особливо духовних поспішити з закупном тих прекрасних проповідий і в сей спосіб прийти в поміч нашому так важному тов-у. Так само схотять преч. родимцї, по приміру Поляків, при кождій случайности, особливо же при весїлях, празниках та инших забавах і торжествах памятати на те тов-о. В тім взглядї апелюємо тут до патриотизму наших красавиць і нашої молодїжи, особливо семинарицкої. В такий і тим подібний спосіб зібрала ческа молодїж, женьска і мужеска, мілїонові суми на своє „divadlo“! — *Видїл.*

успокоїти, лиш сказав: „О нї, побачите, як сумно закінчить ся похід окупацийний в наслїдок наших недостаточних военних сил“.

Отже серед таких обставин розпочав ся похід на Сараєво. Головна кольонна машерувала долиною Босни і мусїла що дня вести кроваву борбу. Так було під Жепчем, у вивозї між скалами коло Врандука, коло Ган Белаловач, у вивозї коло Какань і коло Висока. Ворог всюди засїдав, а хто попав ся єму в руки, той гинув серед страшних мук. Але ще більше як від куль ворога гинули люди від хороби, котру викликувала страшна утома в наслїдок дуже трудних маршів і велика спека. А все-таки войско держало ся ще добре, коли дня 17 серпня перша кольонна станула під Сараєвом.

Реконесанс показав, що ворохобники лагодили ся енерґічно боронити місто а бар. Филипович постановив був первістно заняти місто дня 18 серпня, що мало бути нїби дарунком для монарха в день его уродин. Але войско було так страшно змучене, що він відступив від сего пляну і дав войску того дня відпочити а дальший марш назначив на другий день. Цїла военна сила під Сараєвом була так мала, що аж сьмішно: 18 баталїонів з 58 пушками і кількома шкадронами гузарів станули дня 18 серпня перед досить розлогим містом. Як би противник був лиш трохи лїпше з'орґанїзований, то нїхто не був би важив ся виступити против ворохобників.

Похід на місто розпочав ся вже о 3 год. рано дня 19 серпня. Цїла армія подїлила ся на пять кольон. Найтруднїйший і найдальший марш мусїли відбути кольонни по обох крилах; три середущі кольонни мали піддержувати пальбу доти, доки би аж не показало ся, що обі бічні кольонни обійшли вже становища неприятеля. Густа мрака станула австро-угорскому войску в пригодї і оно перейшло спокійно помежи позициями неприятеля та заняло становища визначені головною командою.

Около пів до 6 год. рано роздав ся перший вистріл з пушок на сараєвскій кріпости. В слїд за тим стали сипати ся кулї з пушок зі всїх укріплень міста на австрийскі лїнії і тепер розпочала ся борба артилериї, до котрої виступили одна по другій всї австрийскі батериї, що уставились були на всїх горбах довкола міста. Около 6 год. кольонна лївого крила заняла була гору Пасин брдо а стирийский 9 баталїон стрільцїв стрінув ся з ворохобниками, котрі поза мурами міста усипали собі були шанцї з каміня, та злагодив ся до бою. Град куль посипав ся на Стирийцїв і спер їх, але они мимо великих страт не уступились зі свого становища, доки аж не наспіла головна сила кольонни. По переду всїх ступав віддїл 38 полку піхоти і підійшовши дуже близько під позициї ворохобників, розпочав такий огонь, що ворохобники мусїли уступитись із шанцїв.

Тимчасом борба артилериї не втихла і протягнула сь аж до пів до 11 год. перед полуднем. О тій порі приказав бриґадир, полковник Віллеч брати приступом позициї заняті ворохобниками від полудневої сторони. Шість компаний 46 полку піхоти пустилось тодї на неприятеля і мимо того, що ворохобники обсипали їх градом куль, виперли їх і взяли їх позициї та пігнали за ними до міста. Тут розбігли ся ворохобники по домах і тепер розпочала ся страшна борба в містї, бо рівночасно один баталїон 52 полку піхоти впав до міста від північної сторони. До борби разом з мужчинами виступили і жінки а дїти доносили їм муницї. Де лиш вояки впали до забарикадованих домів, там зараз мужчини, жінки і дїти кидались на них з ганджарами і ножами та розпочала ся страшна різня.

Але войско ступало безупинно наперед. Щораз то нові компанії кидали ся в улиці повні диму від пороху та від горіючих домів і тут ставали до борби муж против мужа. Так вела ся борба на улицях міста аж до 3 год. з полудня і скінчила ся аж тодї, коли войско заняло кріпость. О 4 год. вивішено на кріпости торжественно австрийску хоругов. Одна батерия дала 101 вистрілів, музика 46 полку піхоти заграла австрийский імн а цїле войско крикнуло грімко „Гурра!“ О 5 год. борба вже зовсім скінчила ся і серед звуку дзвонів в'їхав бар. Филипович зі своїм штабом до міста.

Жертви сеї борби були розмірно великі. Згинуло двох офіцирів і 57 мужа а 10 офіцирів і 304 мужа було ранених, отже цїла страта виносила 373 людий. Між раненими був молодий поручник від артилериї. Якийсь молодий турецкий хлопчище стрілив до него з пістолета може на два кроки з близька. Куля поцїлила годинник і розбила его, а кусні з него вбили ся в тїло і зробили велику рану. Мимо того поручник сидїв на кони аж до самого кінця борби і аж тодї дав собі рану обвязати. Він дістав в нагороду ордер зелїзної а від команданта армії на памятку золотий годинник замість того, котрий розбила турецка куля. Той поручник єсть нинї майором і цїсарским ад'ютантом; він називає ся маркі Гозані.

Заняте Сараєва, в котрім знайдено великі запаси муницї, ослабило сило ворохобників, але не зломило еї. Під Добоєм обступило було 18. дивізию 18.000 Арнаутів і хто знає, чим би то було скінчило ся, як би ще в пору не наспіла була поміч. Коли наконець з Австриї прислано більше войска, прийшло дня 21 вересня до борби на Маєвіца Плянїна на півночи від Дольної Тузлї і австрийска армія побила ворохобників так, що они розбігли ся і по найбільшій части повтїкали за границю. Віддїли австро-угорского войска ходили опісля по цїлім краю і де лиш винайшли ворохобників, зараз їх розганяли, а в кріпостях і цитаделях поставлено

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелізниць державних** оповіщує: Gazeta Lwowska з дня 24, 25 і 26 серпня оголошує розписане оферт на роботи годинникарскі обіймаючі направу і удержане годинників службових всякого рода в бюрах дирекцийних і на шляхах ц. к. Дирекциї зелізниць державних у Львові. — Оферти зладжені на звичайнім формуляри листовім заосмотрені стемплем по одній короні на кождім аркуши і маючі напись „Оферта на роботи годинникарскі“ належить вносити до ц. к. Дирекциї зелізниць державних у Львові, найдальше до 15 вересня 1903 р. до години 12 в полудне. — Близші услівя можна переглянути або одержати в ц. к. Дирекциї зелізниць державних у Львові, другий поверх двері ч. 231 в годинах урядових, або дістати на письмі за оплатою почтові належитости.

Теперішна назва стациї Гайнерсдорф на шляху Нідерлінденвізе-Бариццорф-Гайнерсдорф буде з днем 1 жовтня с р. змінена на „Гайнерсдорф в горішній Шлезиї“.

ТЕЛЕГРАМИ.

Будапешт 26 серпня. Є. В. Цісар прийме нині на авдиенциї міністра Даранія. В суботу виїде Цісар до Відня.

Будапешт 26 серпня. Цісар навідав ся вчера о пів до 10 год. перед полуднем в шпитали до нещасливих жертв погорівшого париского складу товарів, а відтак був на місци пожежі і сказав до старшого бурмістра Маркуса: Бажаю собі, щоби статути будівельні піддано ревізиї, аби на будуче можна не допустити до подібних случаїв. Бажаю собі також, щоби розсліджено основно причини пожару і стверджено, хто винен.

Білград 26 серпня. Зі Скопля наспіла вість, що валї вислав до болгарского епіскопа писмо, в котрім робить его одвічальним за непокої в Скоплю.

Йокогама 26 серпня. Росийскі власти сконфіскували в Камчатці японьскі кораблї, котрі купували рибу, а то з причини недозволеної торговлї і задержали 25 офіцирів корабельних, а 278 моряків відослали до Йокагами.

Надіслане.

сильні залоги. Лиш одна ще кріпость Клядуша держала ся доти, доки еї залога не з'їла послїдного кусника хлїба. Дня 20 вересня і она піддала ся. Там уставлено відповідну залогу і на тім скінчила ся окупация.

Як же змінило ся Сараєво від тої пори! Нині виглядає оно серед зеленої рівнини мов би диямант обложений смараґдами. Рідко де знайде ся красше положене від того, в якім знаходить ся столиця Босни. Она крита зі всїх боків. Від півночи піднимають ся вершки Гум і Ґрадань, на всході Малий Орловац і Грастова Ґлява, на полудни Капа, Драґулац і Дебело Брдо. Поза вершками тих гір піднимає ся гірска маса Требевіца, що майже зовсім замикає Сараєво, так що по найбільшій части лиш на полудневий всхід, до турецких країв, осталась була вузонька стежка, по котрій їхало ся верхом на кони, а котра ішла високо горою стінками Требевіци, обмежена з другого боку стрімкими берегами ріки Мілячка. З часом то змінило ся о стілько, що доми потягнули ся на рівнину і на захід, але не дальше, як їх ще могли заслонювати гори.

Нині то зовсім инакше. Коли вийти з двірця, здає ся, мов би то ми ішли до новочасного міста, що лише-що зачало будувати ся, а орієнт мало тут пригадує ся. Дворець зелїзниці, що іде понад Босну, стоїть далеко поза містом, там, де ще перед немногими роками тягнули ся поля і сіножати, де при гостинци стояли лиш пооднокі буди, де продавали чорну каву, або кілька селяньских хат, що стояли в Пофаліцких садах. Нині щось дуже потягнуло місто до заходу. Насамперед есть чим поїхати. Електрична зелїзниця іде аж до самої середини міста до улиці Фергадія; на подорожних чекають у великім числі порядні европейскі фіякри, а омнібуси кількох готелів забирають своїх гостий.

Давнїйшим лиш часом з Броду над'їхав якийсь подорожний австрийским возом почтовим, що їздив сюди раз на тиждень, або якась женщина на уживаній в краю „арбі,“ з деревляними колесами, ще з передпотових часів. В прочім їздило ся верхом на кони, або ходило ся пішки. На тім місци, де нині при улици Франц Йосифа стоїть величезний „Готель Европейский“, стояв однїсенький малий готель, котрий яко-тако відповідав вимогам західно-европейских подорожних. Управителем того готелю був якийсь Грек. Впрочім були лиш самі турецкі гани (заїздні коршмя), в котрих не було ні вигоди, ні чистоти. На стайні, що до них належали, уважали більше, як на помешканя для людий і лиш в двох таких коршмах, в „Ташлї-гані“ в Безісталї і в „Македоньскім гані,“ котрих нині вже нема, були для гостий окремі нумеровані комнати. Впрочім містили ся всї на „міндерлюках“ (тапчанах, вкритих лежниками) уставлених по під три стіни комнати. Постіль мусів подорожний сам з собою везти, подібно як то ще й нині есть на далекім всході, або й в подальших закутинах Босни та Герцеґовини. Нині знайде тут подорожний так вигідне приміщене, як і в инших головних містах Европи. Первоpядний готель европейский та готелї „під австрийским цісарем,“ „під Радецким,“ „готель Австрия,“ та богато поменших гостинниць заспокоюють всї вимоги і потреби всїляких верств суспільности, а поживити ся можна не як давнїйше в харчівнях отвертих від сторони улиць, але в добрих реставрацях та пивярнях.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом И. Недопада. (Телефона число 527).